

Týždeň od 7. do 13. apríla

HLAVNÁ OTÁZKA: LÁSKA ALEBO SEBECTVO? (SKÚSENOŠ PRVOTNEJ CIRKVI)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Luk 19,41–44; Mat 23,37.38; Heb 11,35–38; Zj 2,10; Sk 2,44–47; Ján 13,35

ÚVODNÝ TEXT

Neboj sa, ved' som s tebou, neobzeraj sa, ved' ja som tvoj Boh, posilním ťa a určite ti pomôžem, ved' ťa podopieram spravodlivou pravickou. (Iz 41,10)

Predstav si, že si pastier, ktorý pasie svoje ovce na svahoch Olivového vrchu. Zo stráne sa pozeráš na mesto Jeruzalem. Zrazu počuješ hlasy, medzi ktorými rozpoznáš Ježišov hlas. Jeho slová ťa prekvapia. Aj učeníci majú problém pochopiť ich zmysel. Keď sa zapadajúce slnko odbleskne od snehobielych mramorových múrov chrámu, Ježiš s naliehavosťou v hlase povie: „Vidíte toto všetko? Amen, hovorím vám, že tu neostane kameň na kameni, všetko bude zničené.“ (Mat 24,2) Učeníci sú zmätení – a ty tiež. Čo mal Ježiš na mysli? Aký vzťah majú Jeho slová ku koncu sveta, na ktorý sa pýtali Ježišovi učeníci?

Napäto počúvaš, ako Ježiš majstrovsky spája udalosti, ktoré budú viesť k zničeniu Jeruzalema, s tými, ktoré sa odohrajú tesne pred Jeho návratom. V zničení Jeruzalema objavujeme predobraz satanovej stratégie oklamať a zničiť Boží ľud v čase konca. Ježišove slová v 23. a 24. kapitole Evanjelia podľa Matúša (prípadne v 21. kapitole Evanjelia podľa Lukáša) načrtávajú udalosti posledných dní a jasne ich prirovnávajú k pádu Jeruzalema.

Pri našom štúdiu sa sústredíme na satanovu stratégiu ako oklamať a zničiť Boží ľud. Čo sa mu nepodarí dosiahnuť prenasledovaním, bude sa snažiť dosiahnuť kompromisom. Boh o tom vie a aj v tých najnáročnejších časoch ochráni svoj ľud.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa pozrieme na inšpiratívne skúsenosti prvotnej cirkvi vo svetle Ježišovho príhovoru o budúcich udalostiach (Mat 23–24). Napriek prenasledovaniu a všeobecnej nenávisti v spoločnosti bola (a je) cirkev povolaná žiť a šíriť nesebeckú lásku vedúcu k službe všetkým núdzným.

- Mat 23,37: Ježišova láska a túžba zachrániť (nedela)
- Mat 24,15.16: Boh chráni svojich verných uprostred problémov (pondelok)
- Mat 24,9.13.14: Vernosť Ježišových nasledovníkov napriek prenasledovaniu (utorok)
- Mat 24,10–14: Prakticky prežívaná láska uprostred nenávisti (streda + štvrtok)

SPASITEĽ SO ZLOMENÝM SRDCOM

³⁷Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli poslaní k tebe! Koľko rás som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídlami, a nechceli ste! ³⁸Hľa, váš dom vám zostáva spustnutý. (Mat 23,37)

⁴¹Keď sa už priblížil a uzrel mesto, zaplakal nad ním ⁴²a povedal: „Kiežby si aj ty, aspoň v tento deň, spoznalo, čo ti prináša pokoj! Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. ⁴³Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia oboženú valom, obklúčia ťa a zovrú zo všetkých strán. ⁴⁴Zrovnej ťa so zemou a s tebou aj tvoje deti, a nenechajú v tebe kameň na kameni, pretože si nepoznalo čas svojho navštívenia.“ (Luk 19,41–44)

Keď Ježiš sedel na Olivovej hore s výhľadom na mesto Jeruzalem, Jeho srdce bolo zlomené. Ján vo svojom evanjéliu hovorí: „Do svojho vlastného prišiel, ale jeho vlastní ho neprijali.“ (Ján 1,11) Ježiš urobil všetko na záchranu svojho ľudu pred blížiacim sa zničením ich milovaného mesta.

Ježišova láska k svojmu ľudu pramenila zo srdca naplneného nekonečným milosrdenstvom. Opakovane ich vyzýval, aby činili pokánia a prijali Jeho láskavé pozvanie k milosti a milosrdenstvu.

Čo hovoria nasledovné verše o Ježišovom postoji k svojmu ľudu? Ako ľudia reagovali na Jeho láskyplné pozvanie k milosti a milosrdenstvu? Čo sa z toho dozvedáme o povahe Boha?

Luk 19,41–44

Mat 23,37.38

Ján 5,40

Vo svetle Božieho milujúceho charakteru je ťažké pochopiť udalosť, akou bolo zničenie Jeruzalema (podobne ako iné tragédie, ktoré sa odohrali v priebehu dejín). Dejinné záznamy vydávajú svedectvo o tom, že desiatitisíce ľudí zomreli, keď rímsky generál Titus viedol svoje armády proti mestu. Jeruzalem bol spustošený. Muži, ženy a deti boli vyvraždení. Kde bol Boh, keď Jeho ľud tak veľmi trpel? Odpoveď je jasná, ale nie je ľahké ju úplne pochopiť. Jeho srdce bolo zlomené. Jeho oči sa naplnili slzami. Po stáročia oslovoval svoj ľud. Svojou vzbúrou proti Jeho milujúcej láskavosti však prišli v danom čase o Jeho božskú ochranu. Boh nie vždy zasahuje, aby obmedzil následky rozhodnutí svojho ľudu. Necháva, aby sa rozvinuli prirodzené následky vzbury. Boh nezapríčinil zabitie nevinných detí pri zničení Jeruzalema. Tragická smrť nevinných bola satanovým činom, nie Božím.

Satan má záľubu v násilí, pretože podnecuje najhoršie vášne ľudského srdca. V priebehu stáročí bolo jeho zámerom klamať a ničiť a potom obviňovať zo svojich zlých činov Boha.

Prečítaj si text Mat 24,15–20. Aký pokyn dal Ježiš svojmu ľudu, aby ho zachránil pred blížiacim sa zničením Jeruzalema?

Je dobré si zapamätať, že veľká väčšina kresťanov žijúcich v Jeruzaleme v roku 70 po Kristovi pochádzala zo židovského prostredia. Milujúci Boh chcel zachovať čo najviac svojho ľudu. Preto dal pokyn, aby keď sa priblížia k Jeruzalemu rímske vojská, jeho verní z mesta utiekli.

- Zamysli sa nad týmto výrokom: *Boží charakter neposudzujeme podľa udalostí, ktoré vidíme okolo seba. Namiesto toho sa usilujeme vnímať všetky udalosti cez optiku Jeho milujúceho charakteru, ako sa nám javuje v Biblii. Preto je to dobrá rada?*

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

PROZRETEĽNÁ ZÁCHRANA KREŠŤANOV

¹⁵Keď teda uvidíte ohavnosť spustošenia, o ktorej bolo povedané ústami proroka Daniela, stáť na svätom mieste – kto číta, nech rozumie –, ¹⁶vtedy tí, čo budú v Judsku, nech utekajú do hôr. (Mat 24,15.16)

Boh je naše útočisko a sila, osvedčená pomoc v súženiach. (Ž 46,2)

Neboj sa, veď som s tebou, neobzeraj sa, veď ja som tvoj Boh, posilním ťa a určite ti pomôžem, veď ťa podopieram spravodlivou pravickou. (Iz 41,10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V udalostiach, ktoré viedli k zničeniu Jeruzalema, sa jasne prejavuje Božie milosrdenstvo a Jeho milosť, prozreteľnosť a predzvedenie. Rímske vojská pod vedením Cestia Galla obklúčili Jeruzalem. Keď sa ich útok zdal neodvratný, nečakane sa stiahli. Židovské vojská ich prenasledovali a dosiahli veľké víťazstvo.

Počas ústupu Rimanov prenasledovaných židovským vojskom sa kresťanom podarilo utiecť do mesta Pella v zajordánskej oblasti Perea. „Čakajúci kresťania dostali slúbené znamenie a všetci mali možnosť poslúchnuť Spasiteľovo varovanie. Udalosti sa zbehli tak, že úteku kresťanov nemohli zabrániť ani Židia, ani Rimania.“ (GC 30; ZTDS 25)

Čo hovoria úvodné texty (Mat 24,15.16; Ž 46,2 a Iz 41,10) o Božej prozreteľnosti?

Boh je zvrchovaný a má moc nad udalosťami na zemi, takže v konečnom dôsledku dosiahne svoje zámery. Hoci Boh niekedy mení svoje pôvodné plány na základe našich ľudských rozhodnutí, Jeho základný plán pre túto planétu sa nemení a Boh ho napokon dosiahne. Sú obdobia, keď Boží ľud zažíva ťažkosti, prenasledovanie, väzenie, a dokonca i smrť pre Krista. Ale aj v tých najnáročnejších časoch satanových najkrutejších útokov Boh podporuje a zachováva svoju cirkev.

Prečítaj si texty Heb 11,35–38 a Zj 2,10. Akú realitu odhalujú o našom boji so silami zla? Ako sú tieto pasáže v súlade s myšlienkou ochrany, ktorú Boh zasľubuje svojmu ľudu? Existuje rozpor v myšlienke Božej ochrany a toho, že Boh dovolil niektorým čeliť bolestnému utrpeniu, a dokonca mučeníckej smrti?

„Satanovo úsilie zničiť Kristovu cirkev násilím bolo márne. Veľký spor, v ktorom Kristovi učeníci položili svoj život, sa smrťou týchto verných svedkov viery neskončil. Smrť spečatila ich víťazstvo. Boží pracovníci síce padli, ale Božie dielo pokračovalo ďalej.“ (GC 41; ZTDS 31)

APLIKÁCIA

- **Hoci mnohí pisatelia Biblie opakovane prechádzali bolesťou a utrpením, neprestávali hovoriť o realite Božej lásky. Čo sa z toho môžeme naučiť? Ako môžeš vo svojom živote prežívať rovnakú lásku?**

VERNOŠŤ UPROSTRED PRENASLEDOVANIA

⁹Potom vás vystavia súženiu, budú vás zabíjať a všetky národy vás budú nenávidieť pre moje meno. ... ¹³Kto však vytrvá až do konca, bude spasený.

¹⁴A toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec. (Mat 24,9.13.14)

¹Saul schvaľoval, že ho [Štefana] zabili. V ten deň sa začalo veľké prenasledovanie cirkvi v Jeruzaleme a všetci okrem apoštolov sa rozprchlí po krajoch Judska a Samárie. ²Štefana pochovali zbožní muži a veľmi za ním plakali. ³Saul však ničil cirkev; chodil po domoch, odvláčal mužov i ženy a vrhal ich do väzenia. ⁴Tí, ktorých rozohnali, rozišli sa po okolí a zvestovali slovo evanjelia. (Sk 8,1–4)

Počas prvých storočí rástla kresťanská cirkev veľmi rýchlo. Dialo sa to navzdory väzneniu, mučeniu a prenasledovaniu. Veriaci boli úplne oddaní Kristovi a naplnení Svätým Duchom. Mocne ohlasovali Kristovo posolstvo, vďaka čomu sa obrátili desaťtisíce ľudí.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

S čím sa stretávala kresťanská cirkev v prvom storočí? Prečo rástla tak rýchlo?

Sk 2,41

Sk 4,4.31

Sk 5,42

Sk 8,1–8

Učenci čelili hrozbám (Sk 4,17), väzneniu (Sk 5,17.18), prenasledovaniu (Sk 8,1) a niektorí z nich zomreli násilnou smrťou (Sk 7,59; Sk 12,2). Napriek tomu v moci Svätého Ducha odvážne ohlasovali vzkrieseného Krista a kresťanské zbory sa rozrastali po celej Judei, Galilei a Samárii (Sk 9,31).

Základy pekla sa otriasali. Uvoľnili sa putá, ktorými satan zväzoval ľudí v zajatí hriechu. Pred mocou vzkrieseného Krista sa rozpadali pohanské povery. Šírenie evanjelia bolo úspešné aj napriek obrovskému odporu. Učenci sa už od strachu neschovávali v hornej miestnosti. Úzkosť a obavy sa rozplynuli.

Namiesto strachu naplnila srdcia učeníkov viera. Jediný pohľad na vzkrieseného Pána zmenil ich životy. Ježiš im dal nový dôvod žiť. Náš Pán im dal nielen veľké poverenie (Mar 16,15), ale aj veľké zaslúbenie: „Teraz však na vás zostúpi Svätý Duch, vy dostanete jeho moc a budete mi svedkami v Jeruzaleme, v celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme.“ (Sk 1,8)

Evanjelium preniklo do najvzdialenejších kútov zeme (Kol 1,23). A to aj napriek tomu, že posledný z učeníkov, Ján, zomrel na konci prvého storočia. Prišli ďalší, prevzali pochodeň pravdy a ohlasovali živého Krista. Plínius Mladší pôsobil ako miestodržiteľ v rímskej provincii Bitýnia na severnom pobreží dnešného Turecka. Okolo roku 110 po Kristovi napísal cisárovi Trajánovi list, v ktorom ho informuje, ako postupuje voči kresťanom, a zároveň sa pýta, ako má pokračovať vo vyšetrovaní. Uvádza, že existuje „veľký počet ohrozených, pretože mnoho ľudí každého veku, rôznych spoločenských skupín a oboch pohlaví je – a ešte bude – postavených pred súd. Nákaza tejto povery sa rozšírila nielen do miest, ale aj do menších obcí na vidieku.“

Napriek najkrutejším útokom diabla kresťanská cirkev rýchlo rástla.

■ Čo sa môžeme naučiť od ranej cirkvi? Ako nám to môže pomôcť dnes, v čase konca?

APLIKÁCIA

STAROSTLIVOSŤ O SPOLOČENSTVO

¹⁰Vtedy sa mnohí pohoršia, budú sa navzájom udávať a nenávidieť.

¹¹Povstane aj mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. ¹²A pretože sa rozmnoží nepravosť, v mnohých vychladne láska. ¹³Kto však vytrvá až do konca, bude spasený. (Mat 24,10–13)

⁴³Všetkých sa zmocňovala bázeň, lebo prostredníctvom apoštolov sa dialo veľa zázrakov a znamení. ⁴⁴Všetci, čo uverili, boli pospolu a mali všetko spoločné. ⁴⁵Predávali svoje pozemky a majetky a rozdeľovali z toho všetkým podľa toho, koľko kto potreboval. ⁴⁶Deň čo deň svorne zotrúvali v chráme, po domoch lámali chlieb a spoločne jedávali pokrm s radosťou a úprimným srdcom. ⁴⁷Chválili Boha a tešili sa priazni celého ľudu. A Pán deň čo deň pridával k ich spoločenstvu tých, ktorí mali byť spasení. (Sk 3,43–37)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Raná kresťanská cirkev rástla nielen preto, že jej členovia kázali evanjelium, ale aj preto, že podľa evanjelia žili. Veriaci boli vzorom služby Krista, ktorý „chodil po celej Galilei a učil v ich synagógach. Hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každú chorobu a každý neduh medzi ľuďom.“ (Mat 4,23) Ježiš sa o ľudí zaujímal z hĺbky svojho srdca. A podobne to robila aj raná cirkev. Práve nesebecká láska a odhodlanie napĺňať ľudské potreby v kombinácii s hlásaním evanjelia v moci Svätého Ducha mali významný vplyv na svet v prvých storočiach kresťanskej cirkvi.

Hoci sa okolnosti líšia, aké zásady sa môžeme naučiť z týchto textov o „pravom“ kresťanstve?

Sk 2,43–47

Sk 3,6–9

Sk 6,1–7

Prví kresťania nasledovali Kristov príklad. Peter o Kristovi povedal, že ho „Boh pomazal Duchom Svätým a mocou, takže chodil, dobre robil a liečil všetkých diablom utláčaných, pretože Boh bol s ním“ (Sk 10,38). Kristova cirkev bola Jeho telom na zemi a aj ona v prvých storočiach vyjadrovala Kristovu obetavú lásku a záujem o zranené, zlomené ľudstvo. Prví kresťania boli živou ukázkou Kristovho súcitu.

Vo veľkom spore, ktorý zúri vo vesmíre, chce diabol znehodnotiť Boží obraz, ktorý Stvoriteľ vložil do ľudstva. Cieľom evanjelia je obnoviť Boží obraz v ľuďoch. Táto obnova zahŕňa uzdravenie v telesnej, duševnej aj duchovnej oblasti.

Ježiš zjavuje svoj plán pre každého z nás: „Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a hubil. Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere.“ (Ján 10,10) Kristus túži, aby sme boli fyzicky zdraví, duševne bdeli, emocionálne stabilní a duchovne celiství.

To platí najmä vo svetle zaslúbenia o Jeho návrate. Tento svet prechádza obrovskou krízou. Ježišove predpovede u Matúša 24 a Lukáša 21 hovoria o katastroficknej situácii, ktorá bude na zemi pred Jeho návratom. Keď sa nás Kristus dotkne svojou uzdravujúcou milosťou, zatúžime, aby tento liečivý dotyk okúsili aj ostatní. Ježiš nás posiela do skazeného a rozvráteného sveta ako svojich vyslancov, aby sme sa dotkli druhých Jeho láskou. Rané kresťanstvo charakterizovala vzájomná láska veriacich, ktorá napĺňala aj ich spoločenstvá.

APLIKÁCIA

- Ako môže cirkev spolupracovať s Kristom pri odhalení, že satanove obvinenia sú nesprávne?

POSOLSTVO LÁSKY

¹⁰Vtedy sa mnohí pohoršia, budú sa navzájom udávať a nenávidieť. ¹¹Povstane aj mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých. ¹²A pretože sa rozmnoží nepravosť, v mnohých vychladne láska. ¹³Kto však vytrvá až do konca, bude spasený. (Mat 24,10–13)

Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jeden k druhému. (Ján 13,35)

A toto prikázanie máme od neho, aby ten, kto miluje Boha, miloval aj svojho brata. (1Ján 4,21)

Čo odhalujú úvodné verše (Ján 13,35; 1Ján 4,21) o satanovom útoku na Boha a Jeho spôsob vlády? Čo hovoria o podstate skutočného kresťanstva?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Láska bola v prvých storočiach normou kresťanských zborov. Jeden z najosobitejších latinských cirkevných spisovateľov Quintus Tertullianus (Terulián, prelom 2. a 3. storočia) vo svojom diele *Apologeticum* o pohľade pohanov na kresťanov napísal: „Toto ušľachtilé dielo lásky viedlo niektorých k tomu, aby poznamenali: *Hľa, ako sa navzájom milujú.*“ (Pozri „Tertullianus – Obrana kresťanů – *Apologeticum*“; dostupné na https://www.tertullian.org/other/czech_apologeticum.htm.)

Jedno z najväčších zjavení Božej lásky sa ukázalo, keď svet v prvých storočiach zasiahli dve ničivé epidémie (okolo rokov 160 a 265). Kresťania slúžili chorým a umierajúcim. Tieto epidémie zabili desaťtisíce ľudí a vyplenili celé dediny a mestá. Nezištná, obetavá, starostlivá a milujúca služba kresťanov mala na obyvateľstvo obrovský vplyv. Postupom času tisíce, neskôr státisíce a napokon milióny obyvateľov Rímskej ríše uverili v Ježiša Krista. Láska, otvorený záujem a organizovaná, nezištná starostlivosť o chorých a zomierajúcich vytvorili obdiv k týmto veriacim a ku Kristovi, ktorého reprezentovali.

Kniha amerického sociológa a religionistu Rodneyho Starka *Vzostup kresťanstva* zobrazuje tieto dejinné udalosti z nového uhla pohľadu. Opisuje, ako sa počas druhej epidémie celé kresťanské spoločenstvo, ktoré bolo v tom čase ešte silno židovsko-kresťanské, stalo účinnou armádou sestier a ošetrovateľov, ktorí zaistovali základné potreby na prežitie trpiacej komunity. „Na vrchole druhej epidémie, okolo roku 260 po Kristovi, Dionýzios napísal vo veľkonočnom liste dlhú poctu hrdinskému úsiliu miestnych kresťanov, z ktorých mnohí prišli o život, keď sa starali o druhých. Väčšina našich spoluveriacich prejavila bezhraničnú lásku a lojalitu. Nikdy sa nešetrili a mysleli len jeden na druhého. Nedbali na nebezpečenstvo, starali sa o chorých, napĺňali každú ich potrebu, slúžili im v Kristovi a spolu s nimi odchádzali z tohto života pokojní a šťastní. Nakazili sa od nich, keď boli v ich blízkosti, starali sa o svojich blížnych a radostne a pokojne prijímali ich bolesti.“ (STARK Rodney, *The Rise of Christianity*. Princeton, New Jersey, Princeton University Press, 1996, s. 82)

■ **Aký odkaz nám prináša správa o konaní kresťanov v prvých storočiach existencie cirkvi? Ako sa môžeme naučiť prejavovať rovnako nesebeckého ducha? Čo v tomto kontexte znamená zomrieť sám sebe (Mat 16,24.25; Ján 12,24)?**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Satanovo úsilie zničiť Kristovu cirkev násilím bolo márne. Veľký spor, v ktorom Kristovi učeníci položili svoj život, sa smrťou týchto verných svedkov viery neskončil. Smrť spečatila ich víťazstvo. Boží pracovníci síce padli, ale Božie dielo pokračovalo ďalej. Evanjelium sa šírilo a jeho vyznávačov pribúdalo. Radosná zvesť sa dostala aj tam, kam nemohli doletieť ani rímske orly. Pohanským vládcom, ktorí vytrvalo pokračovali v prenasledovaní, istý kresťan oznámil: *Môžete nás zabíjať, mučiť, odsudzovať..., vaša nespravodlivosť je dôkazom toho, že sme nevinní... Nepomôže vám ani vaša krutosť.* Takto dávali príklad vytrvalosti a vernosti aj ostatným. *Čím viac nás kosíte, tým viac nás pribúda; krv kresťanov je ako sejba.* (Tertullian, Apologeticum, kap. 50)“ (DA 41.42; ZTDS 31.32)

„Keďže Božia *nevyspytatelná* prozreteľnosť dovoľuje, aby nespravodliví prenasledovali spravodlivých, ľudia slabej viery bývajú často v rozpakoch. Niektorí z nich strácajú dôveru v Boha, keď vidia, ako sa bezbožným ľuďom v živote darí a ako sužujú tých najlepších a najčistejších. Pýtajú sa, ako je možné, že spravodlivý, milosrdný a všemohúci Boh takúto nespravodlivosť a tyraniu vôbec trpí? Tieto otázky nie sú na mieste. Boh svoju lásku prejavil dostatočne. Nemáme právo pochybovať o jeho добрote len preto, že nevieme pochopiť cesty jeho Prozreteľnosti.“ (DA 47; ZTDS 35)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Má vôbec utrpenie nejaký vyšší zmysel? Prečo podľa vás Boh dovoľuje, aby jeho ľud trpel?
2. Niekedy sa stáva (podobne ako v ranej cirkvi), že sa utrpenia pretavilo do niečoho dobrého. Čo však vtedy, keď nevidíme žiadnu útechu, žiadny vyšší zmysel utrpenia? Prečo je v takýchto situáciách dôležité mať osobnú skúsenosť s Božou láskou, aby sme si zachovali vieru?
3. Ako by ste svojmu priateľovi odpovedali na nasledovné otázky? „Kde je Boh v mojom utrpení? Ak ma miluje, prečo prežívam také ťažké obdobie?“
4. Ako sa môže váš miestny zbor stať starostlivým spoločenstvom, ktoré má vplyv na svet? Uvažujte, akým praktickým spôsobom sa môže téma tohto týždňa odzrkadliť vo vašej službe.